

Kritinio mąstymo užduotys

Meilė – žmogaus pašaukimas

1. Užduotis. Instrukcija

Kaip išmokti mylėti?

Parašyk instrukciją sau: *Kaip išmokti mylėti?*

Paskutinėje lentelės skiltyje įvertink teiginius, kurie tau netinka, nurodydamas kodėl.

	Teiginiai	Netinkamų teiginių vertinimo argumentai (kodėl netinka?)
Instrukcijos tikslas	Padėti suprasti, kaip išmokti mylėti.	
Santykis su kitu asmeniu	Vartotojiškas. Kitas žmogus man reikalingas kaip priemonė savo tikslams pasiekti. Aš noriu, kad jis mane mylėtų. Svarbiausias asmuo šiuose santykiuose esu aš. Kitas žmogus man vertingas tiek, kiek padeda pasiekti tikslą.	
	Vartotojiškas. Kitas žmogus man reikalingas kaip asmuo. Aš noriu jį mylėti. Svarbiausia – kitas asmuo, jo gėris – laimė. Asmuo man vertingas ne dėl kokių nors savybių, bet todėl, kad jis yra, aš jį tokį myliu. Jei aš myliu, mane taip pat turi pamilti. Kitas žmogus man vertingas, nes aš jį myliu.	
	Meilės, asmeninis. Kitas žmogus man reikalingas kaip asmuo. Aš jį myliu. Jis myli mane. Mes abu vienas kitą svarbūs. Abu vertiname vienas kitą kaip tai, kas nepakeičiama ir vertinga. Abu veikiame dėl abipusio gėrio.	

	Teiginiai	Netinkamų teiginių vertinimo argumentai (kodėl netinka?)
Skaistumas	Būtinas. Padeda objektyviau vertinti draugystę, kito žmogaus požiūrį į tave, nes neakina aistra; ugdo atsakomybę ir pačios asmenybės kūno ir dvasios darną, stiprina meilę.	
	Nebūtinas. Apriboja aistrą, trukdo išgyventi jausmus iki galo, reikalauja valios pastangų ir saviugdos, užkerta kelią kitų asmenų valdymui ir naudojimuisi jais.	
Pagarba	Svarbi, kol draugauju.	
	Nesvarbi. Tegul priima mane kaip asmenį, koks aš esu.	
	Abipusė pagarba visada būtina.	

	Teiginiai	Netinkamų teiginių vertinimo argumentai (kodėl netinka?)
Pažinimas	Nesvarbus. Kai pastebėsiu kokią nors man nepatinkančią savybę, išsiskirsime.	
	Svarbus. Juk malonu pažinti žavias kito asmens savybes.	
	Būtinasis. Būtina pažinti save ir kitą asmenį, kad suprastum save ir jį, suprastum, ar gali ir nori tęsti draugystę, ar nori mylėdamas kartu augti.	
Rūpestis	Svarbus. Visi Lietuvoje nuolat susirūpinę. Tai nacionalinis bruožas. Tokia tradicija.	
	Nesvarbus. Aplink daug susiraukusių ir nelaimingų žmonių. Noriu šypsotis.	
	Būtinasis. Rūpestis svarbus ne kaip emocija, bet kaip nuolatinis abipusis domėjimasis ir veikimas dėl abipusio gėrio.	
Atsakomybė	Nebūtina, nes reikalauja valios pastangų.	
	Būtina abipusė, nes kuria visokeriopą abipusį saugumą.	

	Teiginiai	Netinkamų teiginių vertinimo argumentai (kodėl netinka?)
Davimas	Aš tik imu, aš nieko neduodu, nes nieko neturiu.	
	Aš tik duodu, nes visi ima.	
	Abipusis dalijimasis ir kito kaip asmens ir jo gėrio priėmimas.	
	Duodamas turtėju.	
Teisė į lytinius santykius	Todėl, kad esame gyvūnai. Visiems ir visada, kai tik norima ir su kuo norima; kol leidžia kūnas, nes nereikia daug galvoti ir stengtis draugaujant.	
	Todėl, kad tokie įstatymai. Tada, kai įstatymai leidžia. Pakeis įstatymą, pasikeisiu ir aš.	
	Todėl, kad išmokome mylėti ir atsakingai sukūrėme šeimą – įsipareigojome visiems, susitarėme bendrystėje su Dievu. Tik šeimoje – kaip kūno kalbos ir dvasinių nuostatų išraiška. Nežeisime vienas kito. Viešas, laisvas, sąmoningas abipusis įsipareigojimas rodo, kad suprata, ką reiškia mylėti, ir išmoka kurti meilės santykius, kuriais galima dalytis tarpusavyje.	

2. Užduotis

Skaistumas

Argumentuotai įvertink pagrindinių istorijos veikėjų elgesį skaistumo požiūriu.

Eil. nr.	Pagrindinis veikėjas	Istorija	Argumentuotas vertinimas
1.	Paauglys	Nusprendė lytinius santykius atidėti, kol sukurs šeimą, kai išmoks tikrai mylėti ir sutiks mylinčią merginą. Svajoja sutikti tokią merginą, su kuria galėtų ir tylėti, ir kalbėtis, ir svajoti, ir šokti, ir melstis.	
2.	Moteris	Vieniša mama su nuoširdžia meile augina vaiką. Ji suprato, kad suklydo draugaudama su vaiko tėčiu (jam pataikavo, viską leido) ir todėl liko viena (šis jos elgesį įvertino kaip palaidą ir paliko ją). Moteris svajoja sutikti atsaikingą vyrą, kuris mylėtų ją ir jos sūnų ir sugebėtų norėti kurti šeimą nereikalaudamas jokių meilės įrodymų.	
3.	Paauglė	Nuolat atsiduoda dėmesingam vaikui. Puikuoja prieš drauges, kad vaikinai ją viešai bučiuoja, glamonėja. Draugėms pasakoja, kad jis ir prezervatyvų nusiperka.	
4.	Kalinys	Neturėjo ir neturi lytinių santykių, nes nebuvo galimybių. Sėdi kalėjime ir yra izoliuotas nuo kitų, tačiau mintyse kuria seksualinės prievartos scenas pagal matytus pornografijos vaizdus ir mėgaujasi jomis.	

Eil. nr.	Pagrindinis veikėjas	Istorija	Argumentuotas vertinimas
5.	Žmona	Ištikima vyrui, rūpinasi vaikais, šeima, natūraliai planuoja šeimą.	
6.	Šv. Augustinas	Palaidai gyvendamas nesugebėjo būti ištikimas savo sūnaus motinai net jai prašant, todėl ši nesutiko su juo tuoktis ir jį paliko. Atsivertęs gailėjosi dėl padarytų skriaudų, pakeitė gyvenimo būdą. Tapo patikimu ir pasišventusiu kunigu. Jis neneigė nuodėmingos praeities, bet atsižadėjo paleistuvavimo kaip žalojančio blogio. (Plačiau: Aurelijus Augustinas. <i>Pokalbiai su savimi</i>. Vilnius: Aidai, 1994)	
7.	Belgijos karalius Boduenas	Ištikimas žmonai, Dievui ir tėvynei. Belgijos parlamentui priėmus įstatymą, įteisinantį abortus, atsisakė sosto, nes nesutiko įteisinti to, kas prieštarauja žmoniškumui, bet nenorėjo ignoruoti ir parlamento sprendimo. Po karaliaus mirties iš jo dienoraščio galima suprasti, kad karalius žavėjosi žmona, nors su ja ir nepavyko susilaukti svajotų vaikų. (Plačiau: Leon Joseph Suenens. <i>Iškalbingas karaliaus Bodueno gyvenimas</i>. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2002)	

3. Užduotis.

Aš kuriu gyvenimą.

Atpažink kiekvienos situacijos vertinimo kriterijus, pagal juos įvertink ir išspręsk situaciją, t. y. atsakyk į klausimą. Visos situacijos tikros. Pakeistas tik pagrindinio veikėjo santykis su skaitytoju.

	Situacijų analizė	Pastabos, klausimai mokytoji
 1 situacija	Mano septyniolikmetis brolis įsimylėjo bendraklasę. Jie gražiai bendrauja. Brolis ją dievina. Visuose draugų gimtadieniuose, klasės šventėse jie kartu. Vakar brolis pamatė, kad draugė iš mokyklos lydėjo kitas vaikas. Jam kilo pavydas: „Juk sakiau, kad myliu, ko ji dar nori? Gal paprašyti, kad įrodytų man savo meilę? Tegul atsiduoda man, tada žinosiu, kad myli.“	
Klausimas	Ką patarti broliui?	
Santykis (meilė ar vartojimas)		
Skaistumas		
Pagarba		
Pažinimas		
Rūpestis		
Atsakomybė		
Teisė į lytinius santykius		
Situacijos vertinimas („diagnozė“)		
Atsakymas		

	Situacijų analizė	Pastabos, klausimai mokytoji
2 situacija	Mano septyniolikmetė sesuo sulaukia dėmesio iš bendramokslių, iš draugų muzikos mokykloje ir treniruotėse. Jai išskirtinį dėmesį rodo vienas bendraklas. Jis seseriai patinka, nes yra malonus, mandagus, kalba apie meilę, tačiau ji supranta, kad šis ja tik susižavėjęs. Sesei malonu būti kartu. Šiandien vaikinai jai pareiškė, kad ji turinti jam atsiduoti ir taip įrodyti savo meilę. Prezervatyvą jis nusipirksiąs. Sesuo sutrikusi: „Gal aš ką netinkamai dariau, kad jis mane pigia preke palaikė?“	
Klausimas	Ką patarti seseriai?	
Santykis (meilė ar vartojimas)		
Skaistumas		
Pagarba		
Pažinimas		
Rūpestis		
Atsakomybė		
Teisė į lytinius santykius		
Situacijos vertinimas („diagnozė“)		
Atsakymas		

	Situacijų analizė	Pastabos, klausimai mokytoji
3 situacija	Mano penkiolikmetė sesuo pasidžiaugė, kad ją pakvietė į vakarėlį. Bendraklasės tėvai poryt išvažiuoja, namai lieka tušti. Klasės draugė žada, kad bus ir nepažįstamų vaikų, o šie atsineš alkoholio ir maisto. Merginos pasirūpins saldumynais. Draugė žadėjo, kad bus galima pas ją pernaktuoti, kad nereikėtų naktį eiti namo. Sesuo džiaugiasi, kad galbūt susiras svajonių vaiką.	
Klausimas	Ką patarti seseriai?	
Santykis (meilė ar vartojimas)		
Skaistumas		
Pagarba		
Pažinimas		
Rūpestis		
Atsakomybė		
Teisė į lytinius santykius		
Situacijos vertinimas („diagnozė“)		
Atsakymas		

	Situacijų analizė	Pastabos, klausimai mokytoji
4 situacija	Mano brolis svarsto, ar eiti į vakarėlį. Sporto klube jis susipažino su mergina, kuri jį pakvietė į vakarėlį. Mergina sakė, kad toks gražus ir stiprus vaikinai neturėtų leisti savaitgalio vienas. Ji pasiūlė iškepti pyragą ir paruošti saldų stalą. Patikino, kad namuose bus tik ji su drauge, ir paprašė atsivesti draugą.	
Klausimas	Ką patarti broliui?	
Santykis (meilė ar vartojimas)		
Skaistumas		
Pagarba		
Pažinimas		
Rūpestis		
Atsakomybė		
Teisė į lytinius santykius		
Situacijos vertinimas („diagnozė“)		
Atsakymas		

	Situacijų analizė	Pastabos, klausimai mokytoji
5 situacija	Sutikau pusseserę. Ji pakvietė mane į savo vestuves. Džiaugiasi, kad turi draugą ir kad laukiasi. Nustebino jos žodžiai, kad draugas labai geras, ją myli, rūpinasi buitimi, turi gerą darbą, nors kartais ir pakelia ranką, bet visada atsiprašo. Ji parodė mėlynę ant riešo.	
Klausimas	Ką patarti pusseserei?	
Santykis (meilė ar vartojimas)		
Skaistumas		
Pagarba		
Pažinimas		
Rūpestis		
Atsakomybė		
Teisė į lytinius santykius		
Situacijos vertinimas („diagnozė“)		
Atsakymas		

	Situacijų analizė	Pastabos, klausimai mokytoji
6 situacija	Vakar buvome svečiuose pas gražią tetos šeimą. Prie stalo teta pasigyrė, kad laukiasi, o jos vyras susinervino: „Sakiau, kad nereikia vaikų, šitų per akis.“ Vaikai dingę nuo stalo į savo kambarį, vyras išėjo parūkyti, o mes nusukome kalbą į šalį ir netrukus išvažiavome namo. Nepaisydamas amžiaus skirtumo su teta mielai bendraudavau. Nežinojau, kaip reaguoti. Ką patarti tetai?	
Klausimas	Kaip tinkamai reaguoti į tetos žinią?	
Santykis (meilė ar vartojimas)		
Skaistumas		
Pagarba		
Pažinimas		
Rūpestis		
Atsakomybė		
Teisė į lytinius santykius		
Situacijos vertinimas („diagnozė“)		
Atsakymas		

	Situacijų analizė	Pastabos, klausimai mokytoji
7 situacija	Sutikau pusbrolių. Jis pakvietė mane į vestuves. Pusbrolis džiaugėsi, kad jo išrinktoji lankė jį ligoninėje, nors jis ten buvo tik dvi dienas. Pusbrolis sakė, kad jie labai daug kalbasi. Jis žino jos svajones, o ji norinti su džiaugsmu padėti įgyvendinti jo svajas. Abu svajoja kartu nugyventi ilgą gyvenimą ir džiaugtis anūkais. Kai paklausiau, kur gyvena jo draugė, pusbrolis atsakė, kad atskirai, ir pridūrė, kad melavo jai ir nežino, kaip geriau pasielgti: „Jai paklausus, su kiek draugijų turėjau lytinių santykių iki pradėdamas draugauti su ja, atsakiau, kad dvi, nes nenorėjau pasirodyti per menkos seksualinės patirties. O ji iš tikro mano pirmoji mergina, kurią myliu, paviršutiniškiems santykiams savęs niekad nešvaisčiau. Ji pasakė, kad dovanosianti man daugiau, ir padėkojo už atvirumą. Bet aš jai melavau.“	
Klausimas	Ką patarti pusbroliui?	
Santykis (meilė ar vartojimas)		
Skaistumas		
Pagarba		
Pažinimas		
Rūpestis		
Atsakomybė		
Teisė į lytinius santykius		
Situacijos vertinimas („diagnozė“)		
Atsakymas		